

Voortgangsrapportage Zinnergy

Rapportage door: Jantsje op de Hoek/Janine Swaak (Zinnergy) en Ellis Immerzeel (gemeente Enschede)

Inleiding

In deze memo wordt gerapporteerd over de voortgang rondom Zinnergy (het Innovatiefonds en het Actieprogramma Innovatie). Deze memo is als volgt opgebouwd:

Samenvatting & conclusies

Waar staan we nu:

1. Innovatiefonds
2. Business Development Kennispark
3. Rol van de gemeente

Bijlagen:

- A. Oorspronkelijke opdracht
- B. Business Development Kennispark

Samenvatting & conclusies

Feitelijke resultaten

- Er zijn nog geen investeringen gedaan
- Er zijn nu 94 cases, waarvan 5 reeds afgewezen
- Er zijn 15 bijeenkomsten geweest waarvan Zinnergy de (mede) organisator was

Resultaten t.o.v. oorspronkelijke opdracht

- het aantal arbeidsplaatsen; hier wordt nadrukkelijk op gestuurd, de verwachting is dat op deze resultaatindicator een voldoende goede score gehaald zal worden
- het aantal bedrijven; hier wordt nadrukkelijk op gestuurd, met speciale aandacht naar het aantal doorgroeende bedrijven, de verwachting is dat op deze resultaatindicator een voldoende goede score gehaald zal worden
- het aantal succesvol geïmplementeerde innovaties en in het bijzonder innovaties gericht op de aanpak van maatschappelijke vraagstukken; hier wordt nadrukkelijk op gestuurd, de verwachting is dat op deze resultaatindicator een voldoende goede score gehaald zal worden
- efficiëntie van gemeentelijk beleid; omdat vele factoren hier van invloed op zijn, kan hier slechts op indirecte manier invloed op uitgeoefend worden vanuit Zinnergy; ook hier wordt nadrukkelijk op gestuurd bijvoorbeeld in de case waarin wordt gekeken of (in het kader van de WMO) het huishoudelijk werk op een andere manier gedaan kan worden en in een aantal cases waarin wordt gekeken of met betere informatievoorziening meer veiligheid gerealiseerd kan worden, zonder extra inzet van mensen

Wat gaat goed

- De aanpak staat
- De inbedding bij Kennispark voor de uitvoering van het business development is goed gekozen
- Vele ondernemers weten Zinnergy te vinden
- Fors aantal cases
- Toenemende aantal vraagstukken bij de gemeente die zich lijken te lenen voor innovatieve oplossingen/innovatieve inkoop
- Een aantal investeringen is met de provincie bekeken, goede samenwerking
- De doorlooptijd is normaal: de funnel wordt gevuld, zit nu goed vol, aan de achterkant 5 afwijzingen, dus de trein is op stoom

Waar liggen uitdagingen

- Het kost tijd: het vol op gang brengen van de 'deal flow' kost tijd, 1 tot 2 jaren
- Echte champions nodig die belang hebben: Uiteindelijk is het nodig dat zowel aan de vraagkant als aanbodkant een partij, 'champion' is die een concreet belang heeft en er baat bij heeft dat de innovatie gekocht, c.q. verkocht wordt. Deze zijn niet altijd eenvoudig aan te wijzen.
- Innovaties in het publieke domein zijn doorgaans complexer dan innovaties in het private domein omdat je vaak ook aan de vraagkant te maken hebt met een consortium van partijen.
- Starten met vraagarticulatie in innovatie is lastig, meerdere partijen betrokken, vaak ook nog eens met niet per se parallelle belangen, en als de vraag scherp is, dient er een oplossing te zijn die ver genoeg is met een goede business case (passend bij het investeringsfonds); afbreukrisico is dus aanzienlijk.

Een aantal vervolgstappen die we zetten

- Doorgaan met ingeslagen weg en aanpak
- Gericht en beperkte inzet op vraagarticulatie als start van innovatietrajecten
- Agenderen bij de Investeringscommissie: mogelijkheden van leningen (zeg tot 50KEuro) om trajecten die tussen pilot/proeftuin en inkoop liggen sneller los te trekken
- Meer direct contact tussen de business developers van Zinnergy en de trekkers van de maatschappelijke opgaven
- Opzetten dialoog tussen tenderboard en business developers Zinnergy over launching customership

Waar staan we nu

1. Innovatiefonds

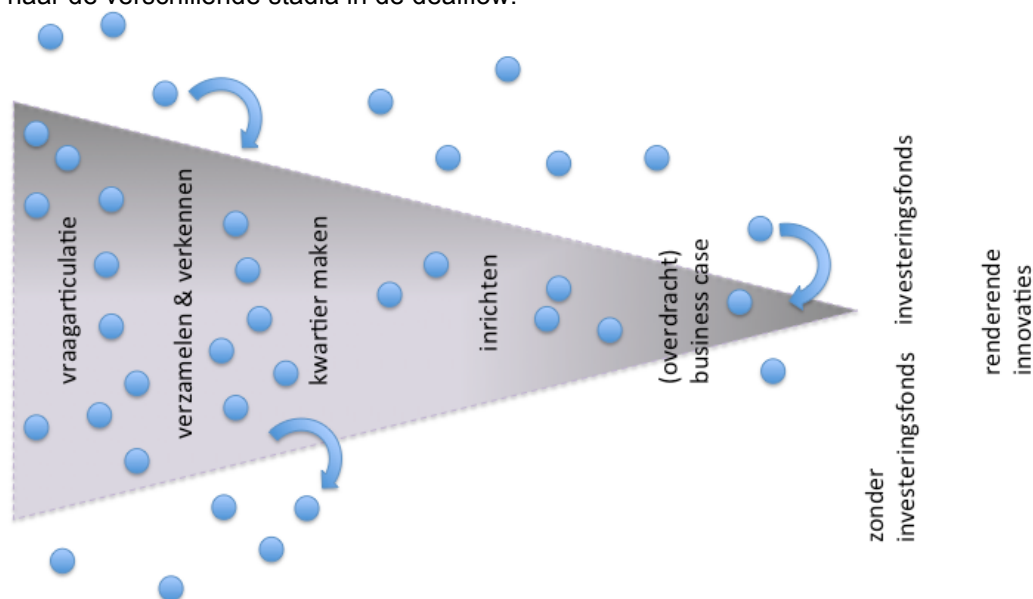
Zie losse bijlage “Cijfers per 30-9-2012.pdf”.

Belangrijkste punten:

- Er zijn nog geen investeringen gedaan
- Er zijn nu 94 cases, waarvan 5 reeds afgewezen
- De inbedding bij Kennispark voor de uitvoering van het business development is goed gekozen
- De verwachting is dat op de resultaatindicatoren zoals geformuleerd in de oorspronkelijke opdracht voldoende goede scores gehaald zullen worden

2. Business Development door Kennispark

Onderstaand figuur geeft schematisch weer hoe de dealflow eruit ziet (voor meer toelichting zie Bijlage B. Business Development proces). De rapportage van het aantal cases verwijst naar de verschillende stadia in de dealflow.

Aantal cases: deal flow

Op dit moment zijn er 94 kansen, ideeën geïdentificeerd. Hieronder de belangrijkste karakteristieken van deze kansen:

Actief	89
Afgewezen	5
Totaal aantal cases	94
Zorg	36

Duurzaamheid	37
Veiligheid	21
Totaal aantal cases	94

Vraagarticulatie	16
Verkennen	39
Kwartier maken	18
Inrichten	9
Overdracht	3
Totaal aantal cases	94

Aantal investeringsvoorstellen	6
Omvang gevraagde investeringen	0KEuro (toegekend)

Aantal bijeenkomsten ('zinneressies')

Om cases aan te trekken, verder te ontwikkelen, etc. is het dikwijls nodig bijeenkomsten te organiseren. Hieronder is een overzicht van de aantallen van deze bijeenkomsten weergegeven. Het betreft hier alleen die bijeenkomsten waarvan Zinnergy de (mede) organisator is en waarbij een groep van deelnemers wordt betrokken (dus niet de vele 1 op 1 gesprekken of gesprekken met 1 ondernemer en 1 mogelijke afnemer, dit zijn er tientallen).

Zorg	7
Duurzaamheid	4
Veiligheid	4
Totaal bijeenkomsten	15

3. Rol van de gemeente

De gemeente Enschede is initiator en opdrachtgever van het Actieprogramma Innovatie en aandeelhouder in het Innovatiefonds.

Daarnaast is de gemeente Enschede als (potentiele) inkoper van innovaties, in een proeftuin setting of inkooptraject, een belangrijke pijler binnen de innovatieaanpak.

Via de Tenderboard wordt vanuit de inkoopkalender gekeken welke inkoopvragen kansen bieden voor innovatiegericht inkopen. Bij Innovatiegericht Inkopen draait het om het inkopen van een innovatief product, dienst of werk. Waarbij de overheid doelgericht zoekt naar een

innovatieve oplossing of doelbewust ruimte laat voor een opdrachtnemer om een innovatieve oplossing aan te bieden.

Bij de volgende inkooptrajecten wordt expliciet aandacht besteed aan innovatie:

- Dienstkleding
- Reclamezuilen/ informatiepanelen
- Professionalisering Project Informatievoorziening

Vanuit de inhoudelijke programma's wordt daarnaast gewerkt aan het aanscherpen van een aantal vragen op het gebied van duurzaamheid, veiligheid en zorg.

Duurzaamheid:

- Energie-autonome wijk
De ambitie is om van Bothoven een energie-autonome wijk te maken. Op weg daar naar toe kan een proeftuin worden gecreëerd waarin bedrijven hun slimme oplossingen kunnen testen en uitrollen om deze ambitie te halen.
- Verduurzaming schoolgebouwen
Scholen hebben een intentieverklaring getekend waarin het ambitieniveau t.a.v. duurzaamheid hoog is. Er is net een onderzoek afgerond over welke maatregelen nodig zijn om een bepaald ambitieniveau te halen. Er wordt gekeken of bij de invulling van deze ambities een proeftuin kan worden gecreëerd.
- Milieu-eilanden binnenstad
De gemeente is bezig om afvalscheiding in de binnenstad anders in te richten waardoor scheiden aantrekkelijker wordt en er minder repressieve maatregelen nodig zijn. Er wordt nu gewerkt aan de aanscherping van de vraag om vervolgens te kijken welke innovaties daar bij passen.
- Vastgoed, braakliggende gronden
Er zijn diverse bedrijven die innovaties hebben die geschikt zijn om toe te passen op het gemeentelijk vastgoed of bijvoorbeeld braakliggende terreinen. Het gaat dan onder andere om lijnolieverf, diverse zonne-energie concepten.

Veiligheid:

- Crowd Control Glazen Huis
Bij het glazen huis wordt door de gemeente Enschede een basispakket aan crowd management middelen ingezet om alles in goede banen te leiden (de basis, verantwoordelijkheid van de gemeente). Daarnaast is de gemeente met de Veiligheidsregio aan het kijken of deze gelegenheid kan worden benut als 'living lab' door ruimte te creëren om additionele middelen te testen tijdens het event.
- Naast gemeentelijke vragen spelen er ook een aantal onderwerpen die de gemeente raken, maar die op het niveau van veiligheidsregio spelen. Twee belangrijke vragen

zijn de business case rondom Troned: de safety campus op het vliegveld rondom doen, denken en beleven en flexibel (camera)toezicht voor tijdelijke overlast.

Zorg

- **Wijkzorgdiensten**
Vanuit de MIO aanpak wijkzorgdiensten is de centrale opgave hoe de kosten van de ondersteuning vanuit de WMO met 10% worden verminderd. Hiervoor zijn drie pilots opgestart om een pakket van diensten op wijkniveau aanbieden door (een combinatie van) marktpartijen (commercieel/niet-commercieel). Met de pilotpartijen wordt gekeken naar de inrichting van een proeftuin waarin bedrijven hun slimme oplossingen kunnen testen en uitrollen om deze ambitie te halen.
- **Efficiënter poetsen**
Samen met het Zorgloket wordt gekeken naar de business case van een innovatie voor efficiënter poetsen, waardoor de kosten voor hulp in huishouding omlaag kunnen.
- **Er spelen een viertal thema's binnen de gemeente die kunnen uitmonden in een concrete (inkoop) vraag richting bedrijven: levensbesteding wonen vanuit de woonvisie, leefstijl en preventie vanuit het convenant met Menzis, informatievoorziening rondom de decentralisaties en zelfmanagement van ouderen met de eerste lijn.**
- **Inzet vrijwilligers**
Er is een aantal bedrijven bezig met slimme oplossingen rondom vinden, binden en ondersteunen van vrijwilligers. Dit kan interessant zijn voor de gemeente. Vrijwilligers kunnen worden ingezet om zorgfuncties in te vullen die nu nog worden betaald vanuit de AWBZ, maar in de nabije toekomst onder de Wmo zullen vallen, waarbij gemeenten niet 1 op 1 het budget krijgen.

Bijlage

A. Oorspronkelijke opdracht

Kaders van de gemeenteraad

Op 13 december 2010 heeft de raad van Enschede het actieprogramma innovatie vastgesteld met daarin de visie op de aanpak en rol van de gemeente Enschede als aanjager van innovaties. Er is gekozen om het actieprogramma innovatie te richten op drie maatschappelijke thema's: zorg, veiligheid en duurzaamheid. Tevens zijn een viertal resultaatindicatoren afgesproken, namelijk een toename van:

- het aantal arbeidsplaatsen;
- het aantal bedrijven;
- het aantal succesvol geïmplementeerde innovaties en in het bijzonder innovaties gericht op de aanpak van maatschappelijke vraagstukken;
- efficiëntie van gemeentelijk beleid.

Voor de uitvoering is van het actieprogramma is het innovatiefonds van 10 miljoen euro een belangrijk instrument. De contouren, uitgangspunten en werkwijze van dit fonds heeft de raad op 23 mei 2011 vastgesteld. Het genereren van maatschappelijk en economisch rendement staat voorop. Maatschappelijk rendement wil zeggen dat een investering moet bijdragen aan een maatschappelijke behoefte op het gebied van zorg, duurzaamheid of veiligheid in de regio. Economisch rendement wil zeggen dat een investering bijdraagt aan regionale bedrijvigheid en werkgelegenheid. Investerings die zichzelf terugverdienen of leiden tot een besparing op de gemeentelijke begroting hebben een pré. Ook is benadrukt er geen hoog financieel rendement mag worden verwacht: dan had de markt zelf wel geïnvesteerd. Publiek geld moet in onzekere, risicovolle initiatieven worden geïnvesteerd.

Samengevat ziet het besluitvormingsproces er als volgt uit:

November 2010	Vaststelling Actieprogramma Innovatie door college.
13 december 2010	Vaststelling Actieprogramma Innovatie door raad.
15 februari 2011	Discussie college over inrichting innovatiefonds.
23 mei 2011	Vaststellen kaders innovatiefonds door raad.
12 juli 2011	Instemming invulling Innovatiefonds (reference sheet) en voordracht kandidaten investeringscommissie.
6 December 2011	Principe besluit over het oprichten van het Innovatiefonds Enschede B.V. door college. Zienswijze procedure raad.
31 januari 2012	Definitieve besluitvorming oprichting Innovatiefonds Enschede B.V.

	door college.
28 maart 2012	Goedkeuring oprichting B.V. door GS provincie Overijssel

Rollen, taken en verantwoordelijkheden

Om tot goede business cases te komen die maatschappelijk, economisch en financieel rendement opleveren is aan de stichting Kennispark gevraagd om business development activiteiten verder vanuit Kennispark vorm te geven. Op deze wijze wordt efficiënt omgegaan met de beschikbare ondersteuning in de regio voor business development. De huidige business development activiteiten vanuit de UT en Saxion worden versterkt door de inbreng van maatschappelijke vragen en de launching customer rol van de overheid: de gemeente Enschede en haar maatschappelijk partners.

De gemeente Enschede is verantwoordelijk voor het expliciet maken van de vraag vanuit haar launching customer rol, de launching customer rol vervullen in concrete cases en het organiseren en aanspreken van maatschappelijke partners in de keten.

Het Innovatiefonds is ondergebracht in een onafhankelijke B.V. met de gemeente Enschede als aandeelhouder. Het fonds, de Investeringscommissie, beoordeelt onafhankelijk of vanuit het fonds wordt geïnvesteerd in ondernemingen, business cases.

B. Business Development Kennispark

Vanuit Kennispark wordt gewerkt met de volgende de aanpak voor het stimuleren van maatschappelijke innovaties en het ontwikkelen van kansrijke business cases.

Werkwijze

Onder de naam Zinnergy worden maatschappelijke vragen op het gebied van zorg, veiligheid en duurzaamheid aan innovatieve oplossingen van bedrijven gekoppeld en andersom.

- Van vraag naar oplossing
Zinnergy is voortdurend op zoek naar maatschappelijke vragen en innovatieve oplossingen. Bijvoorbeeld gericht op het langer zelfstandig laten wonen van ouderen, de veiligheid in de wijk te verbeteren of te werken aan een duurzame leefomgeving. In ZinnerZessies zetten wij samen met eindgebruikers, maatschappelijke partners, kennisinstellingen en innovatieve bedrijven vragen om in oplossingsrichtingen.
- Van oplossing naar businesscase
De oplossingsrichting werken we samen verder uit in een businesscase. We koppelen de juiste partners aan de case en beoordelen het op economisch en maatschappelijk rendement. Eventueel met deelneming van het Zinnergy Innovatiefonds, dat investeert

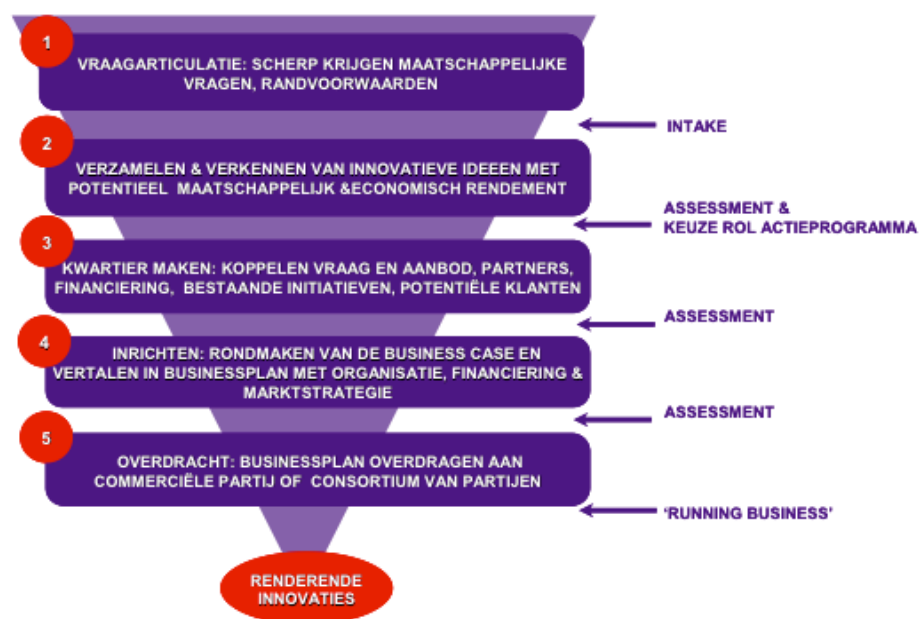
in kansrijke businesscases.

- Van businesscase naar realiseren innovatie
Voor de daadwerkelijke implementatie van maatschappelijke innovaties, beschikt Zinnergy over verschillende middelen. Bijvoorbeeld proeftuinen of de launching customer rol van de gemeente Enschede en haar partners. Als eerste klant kan de overheid helpen de overgang naar grootschalige implementatie mogelijk te maken. Belangrijke voorwaarde is dat de innovatie klaar is voor implementatie en de business case rond is waarbij het bedrijf financieel risico neemt en de launching customer middelen heeft om de innovatie af te nemen.

Soms is een innovatie nog niet zover dat er sprake is van een klant – leverancier relatie. Er is nog een stukje doorontwikkeling nodig in samenspraak met potentiële gebruikers. Daarvoor creëren we proeftuinen: een gecontroleerde omgeving waarin het gebruik van veelbelovende innovaties wordt onderzocht en gemonitord om de toegevoegde waarde aan te tonen en de juiste toepassing snel en gericht te bepalen. In een iteratief proces wordt met gebruikers en stakeholders een product doorontwikkeld.

Business development proces

Het business development proces is gefaseerd in een aantal stappen (zie figuur) om continue en systematische ondersteuning van geselecteerde innovaties mogelijk te maken. Innovaties en business cases worden voortdurend geëvalueerd, geselecteerd en geprioriteerd in de verschillende stadia van ontwikkeling.

Figuur: fasering business development proces